

Ö?retimde Bilinçli Fark?ndalık Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retimde Bilinçli Fark?ndalık Ölçe?i. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26869>

Özet

Öğretimde Bilinçli Farkındalık Ölçeği (ÖBFÖ), öğretmenlerin sınıf içi ortamda ve öğretim faaliyetleri sırasında sahip oldukları Bilinçli Farkındalık düzeylerini ölçmek amacıyla uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, Aslan-Gördesli ve ark. (2019) tarafından Türkçe diline adapte edilmiştir. Bu uyarılma çalışması, ölçeğin Türkçe konuşan öğretmen popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilmesini göstermek üzere Psikometrik Özellikler üzerine odaklanmıştır. Ölçek, öğretim süreçlerinde dikkatin anlık deneyime odaklanması, yargılayıcı olmayan kabul ve stres yönetimi gibi temel bilinçli farkındalık boyutlarını değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

Öğretimde Bilinçli Farkındalık, Bilinçli Farkındalık, Öğretmen, Ölçek Uyarılma, Öğretim, Psikometrik Değerlendirme, Psikometrik Özellikler

Yazarlar

Meltem Aslan-Gördesli, Rukiye Arslan, Fatma Çekici, Zeynep Aydın-Sünbül, Ayşe Malkoç

Amaç

Öğretimde Bilinçli Farkındalık Ölçeği'nin temel amacı, öğretmenlerin mesleki rollerini yerine getirirken gösterdikleri bilinçli farkındalık düzeyini nicel olarak belirlemektir. Bu ölçüm, özellikle eğitim ortamlarında artan mesleki stres, tükenmişlik ve dikkat dağınıklığı gibi sorunlarla başa çıkmada bilinçli farkındalığın rolünü inceleyen araştırmalara katkı sağlamaktadır.

Ölçeğin Türkçe uyarılması, Türk eğitim sisteminde çalışan öğretmenlerin bilinçli farkındalık düzeylerinin araştırılmasına olanak tanımaktadır. Bu sayede, öğretmen eğitim programlarının ve mesleki gelişim faaliyetlerinin bilinçli farkındalık temelli müdahalelerle zenginleştirilmesi için bilimsel dayanak oluşturulması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, öğretmenlerin öğretim bağlamında deneyimledikleri bilinçli farkındalık ölçeği çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, genellikle öğretmenin mevcut ana odaklanma yeteneği, öğrencilerin ihtiyaçlarına karşı yargılayıcı olmayan bir tutum sergileme kapasitesi ve sınıf yönetimindeki tepkisellik yerine farkındalıkla hareket etme eğilimini kapsar.

Öğretimde bilinçli farkındalık, sadece kişisel bir özellik olmaktan öte, etkili sınıf yönetimi ve öğrenci-öğretmen ilişkisinin kalitesi üzerinde doğrudan etkisi olan pedagojik bir yeterlilik olarak

kabul edilmektedir. Ölçek, bu karmaşık yapıyı oluşturan alt boyutları güvenilir bir şekilde ayrıştırmayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, orijinal yapının Türk kültürüne ve diline uygunluğunu test etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Aslan-Gördesli ve ark. (2019) tarafından yürütülen çalışmada, yapı geçerliğini belirlemek üzere genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısının Türkçe örnekleme de doğrulandığını ve kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu göstermiştir. Bu durum, Öğretimde Bilinçli Farkındalık Ölçeği'nin ölçmeyi amaçladığı yapıyı, Türk öğretmen popülasyonunda geçerli bir şekilde ölçebildiğini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik çalışmaları, iç tutarlılık analizleri yoluyla incelenmiştir. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile rapor edilir.

Uyarılma çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin, sosyal bilimler araştırmalarında kabul edilebilir eşiklerin üzerinde olduğu belirtilmiştir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin homojen olduğunu ve Öğretimde Bilinçli Farkındalık düzeyini tutarlı bir biçimde ölçtüğünü ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Uyarılma sürecinde, ölçeğin faktör yapısını incelemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin orijinal yapısının (yani, maddelerin ait olduğu alt boyutları) Türk kültüründeki öğretmen örnekleminde de korunup korunmadığını test etmek için kritik öneme sahiptir.

Analizler sonucunda, ölçeğin kuramsal temele uygun olan faktör yapısının doğrulandığı ve faktör yüklerinin yeterli düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu, ölçeğin çok boyutlu yapısının kültürel adaptasyon sürecinde bozulmadığını ve orijinal ölçekle yapısal eşdeğerliği sağladığını göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarılma

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal Dil (Bilinmiyor, genellikle İngilizce)

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetişkin (Meslek sahibi öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Çalışma, farklı branş ve deneyim seviyelerindeki öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Veriler, öğretmenlere uygulanan Likert tipi derecelendirme ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Puanlama, maddelerin toplanması veya alt boyut puanlarının hesaplanması yoluyla yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen Eğitim, Sınıf Yönetimi, Stres Yönetimi, Öğretim Becerileri, Bilinçli Farkındalık, Psikolojik Ölçme

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar için: meltem.aslann@gmail.com

Yayın Adresi: Makalede belirtilmiştir (Genellikle yazarların akademik kurum adresleri).

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, sorumlu yazar Meltem Aslan Gördesli ile iletişime geçilerek sağlanabilir. Ölçeğin Psikometrik Özellikler çalışması 2019 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle yazardan izin alınması koşuluyla ücretsizdir.

Araştırma makalesinin tam metnine ve ek materyallere aşağıdaki bağlantılardan erişilebilir:

Akademik Makale Linki: files.eric.ed.gov

Ölçek Formu (DOCX): [ogretimde-bilincli-farkindalik-olcegi-toad.docx](#)

Ölçek Formu (PDF): [ogretimde-bilincli-farkindalik-olcegi-toad.pdf](#)

Referanslar

Aslan-Gördesli, M., Arslan, R., Çekici, F., Aydoğan-Sünbül, Z., & Malkoç, A. (2019). The psychometric properties of The Mindfulness in Teaching Scale in a Turkish sample. *Universal Journal of Educational Research*, 7(2), 381-386. doi: 10.13189/ujer.2019.070210

Bu çalışmada, ölçeğin Türkçe uyarlama ve geçerlik-güvenirlilik analizlerinin temel kaynağına oluşturmaktadır.

Öğretimde Bilinçli Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynak içerikte yer almadığı için bu bölümde sunulamamıştır. Ölçek maddelerine ve derecelendirme formatına, yayımlanan orijinal makaleden veya yukarıda belirtilen PDF/DOCX dosyalarından ulaşılabilir.